Szerkesztőség és kiadó hivatal
Piac SIMC FFY-ház a városház[illegible] szemben

HIRDETMÉNYEK,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr
Félévre	5 frt —
Negyedévre	2 frt 50
Egy hóra	1 frt —

Hirdetési díj:
Öt-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5 kr
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885. Debreczen. Csütörtök, november 12. 220. szám

A kiállitás után.

A látványból a kápráztató rész elmult. A tanuságok, a gyakorlati eredmények megmaradtak. A kikre nézve kiállításunk ünnepélyességek láncolata volt, azok itt ezuttal csakugyan végeztek, s másfelé nézhetnek szórakozás után. De a kik komoly tanulmányok tárgyává tették, azok csak most foglalkozhatnak vele igazán.

Voltak e kiállításnak elődei. Volt különösen a 40-es években három országos kiállításunk, melyekkel az akkori hazai közszellem a közgazdaság fontosságának adózott, s melyek gyakorlati eredményt is szültek a védegyleti mozgalmakban.

A mily erőteljes és hazafias szellem támogatta akkor a magyar ipart, hosszu és dicsőségteljes utat tettünk volna azóta a czivilizáczió terén, ha a 48-at követő események utunkban föl nem tartóztatnak és vissza nem löknek. De visszalöktek és pedig oly nagyon, hogy évtizedek alatt se tudtuk kiheverni. Sokat haladtunk, de mégis jóval messzébb volnánk, ha társadalmunk akkori fölbuzdulásának szárnya nem szegetik.

A függetlenségi harcz után nemcsak alkotmányos politikai életünk szálai vággattak ketté, hanem közgazdasági életünk szálai is. Az elsőket összekötöttük 1867-ben a kiegyezéssel; ez utóbbiakat pedig ez évben a kiállitással. Most ott fogtuk fel a dolog menetét, hol az események megszakitottak ezelőtt 37 esztendővel.

Hogy azonban e nagy idő mégse repült el fölöttünk nyomtalanul, arról fényes bizonyságot tettünk Európa előtt, mely nemcsak az udvariasság követelményeinek tett eleget, midőn fejlődésünkről elismerőleg nyilatkozott, hanem az igazságnak is. Es ne feledjék azok, kik itthon alkotmányos életünknek még eddig csak a gáncsot keresték, hogy haladásunk s a czivilizált államok által való elismertetésünk egyenesen az állandóságról tanuskodó jelen kormánynak tulajdonitható, mint a mely minden belső rázkódásnak elejét vette, s ez által a fejlődést lehetővé tevé.

A külföld elismerése azonban nem babér, melyen megpihenhetünk, hanem lelkesités, mely további haladásunkra ösztönöz. Bemutattuk magunkat a Nyugatnak, s az egyhangulag méltónak itélt arra, hogy magához emeljen. De bemutattuk magunkat önmagunknak is, s most ismét csak rajtunk a sor, hogy meghóditott positiónkat nemcsak megtartsuk, de meg is erősitsük.

Kormánynak és társadalomnak egyaránt alkalma volt gazdasági és különösen ipari viszonyainkat megismerni, a gyengébb pontokat megjegyezni, s az önerősités eszközeit megállapitani. S ez a kiállitás csak akkor nem veszett el, ha tanuságait és intelmeit figyelemben nem tartjuk és követjük. Ha gyakorlati eredményeket tudunk felmutatni.

Iparunk az egész vonalon fejlesztendő. Ez a legfőbb tétel, mit a kiállitásból merithettünk. Sokban már is versenyképes az, de sokban el van maradva. De a fejlődés képessége és lehetősége minden kétségen kivül áll.

Tanulnunk kell sokat. S evégre meg kell szereznünk a szükséges eszközöket. Be kell hálóznunk az egész országot iparisk[illegible]lákkal, az elméleti — és tanműhelyekkel és iparmuzeumokkal, a gyakorlati ismeretek elsájátitására. Az élet nemsokára meg fog győzni minket arról, hogy az uj ipartörvény az ipariskolák részére nem teremtett elég biztos alapot a községek pótadójában, s hogy ez ügy csak akkor fog kellő mérvben életre vergődni, ha a kormány veszi a kezébe.

A gyakorlati oktatás föltételeivel annyiban jobban állunk, hogy az iparmuzeumok szükségességét a kiállitás megérlelte, — s megvalósitásukat meg is kezdette. A keleti-, a háziipari- és technologiai muzeumok létesitése, illetőleg szaporitása érdekében hathatós lépések tétettek, s ezek közt különösen rekiváló fontosságuak azon intézkedések, melyek egy Kolozsvártt felállitandó technologiai iparmuzeum érdekében tett.

Ha egyébb eredményei nem volnának e kiállitásnak, ezek is bő kárpótlást nyujtanának a reá forditott áldozatokért.

De joggal számithatunk más eredményekre is. Az a sok congresszus és értekezlet, mely közéletünk minden ágában tartatott s melyek e kiállitás nélkül bizonyára még sokáig váratnak volna magukra, annyi helyes eszmét és üdvös tervet vetett fel, hogy ha csak fele megfogamzik és gyakorlati eredményeket terem, akkor is a legszebb kilátásaink lehetnek kulturánk legközelebbi fejlődése iránt. Az ily mozgalmak nem mindig és mindenben hoznak azonnal élvezhető gyümölcsöket. De hogy meddők nem maradnak, hogy az általuk elhintett eszmék a közszellem által megemésztetnek és rendre meg is valósittatnak, erről biztosak lehetünk egy oly társadalommal szemben, mely rövid pár évtized alatt ekkora haladásról tett tanubizonyságot.

Ily eszmének tartjuk többek közt hazai iparunk emelését a hazai társadalom támogatása által. Ebben is csak a megszakitott folytonosság helyreállitását látnók. Mert ha az 1843-ki kiállitás után lehető volt a védegyleti mozgalmak megindítása, nem látjuk át, hogy miért ne lehetne azokat most folytatni iparunknak a mai viszonyoknak megfelelő támogattása által.

E támogatás alatt nemcsak azt értjük, hogy fogyasztásunkban terjeszkedjünk ki jobban a hazai iparra. Ez ipart nemcsak a fogyasztás által lehet és kell pártolnunk és emelnünk. Hanem az által is, ha ebbe mentül több értelmet és tőkét fektetünk. Iparunk emelése főként e két feltételtől függ: a tudománytól és a tőkétől. Eddig a tőke meglehetősen visszavonult, mert bizalmatlan volt oly iparral szemben, melyet nem vezet elég értelem. De mihelyst szaporodnak értelmes iparosaink, kik iparunkat megmentik a kockázatoktól, mindjárt felénk hajlik a tőke is, melynek csak bizalomra van szüksége.

Es ezzel mindjárt meg lesz nyitva az ut a tömegtermelés előtt, melylyel egyszersmind a versenyképességet is még jobban elérjük s a fogyasztó közönség pártolását biztosithatjuk. Ha jól szemügyre vesszük, ma még csak malom- és szesziparunkban értünk el tömegtermelést, mert csak ezekben van tőke. Csak is ezekben termelünk annyit, a mennyire szükségünk van. Müves iparunk még mindig sinyli a tőkét, mert sinyli az értelmet s e miatt nem emelkedhetik a a termelés azon mérvére, hol a versenyt mindenben kiállhassa.

Müves iparunk föllendülésének tehát nem annyira a vámközösség, — mint inkább az értelem és tőkehiány az akadálya. Ezeken kell segitenünk.

A politikai jelentőség meltett, mely részünkről e helyen már méltatva volt, mi ezekben látjuk kiállitásunk közgazdasági jelentőségét. S ha a hivatott körök a tényezők és társadalmunk elég életrevalók lesznek a nyujtott tanulságok haszonraforditásában: kiállitásunk közgazdasági tekintetben csakugyan ép oly korszakalkotó leend, minő a kiegyezés politikai tekintetben.

S miként az Deák nevét fenntartja az utókornak, ugy ez Tisza nevének megörökitését mozditja elő.

— **A delegatiók**. Volt alkalmunk jelezni, hogy a delegatiók ülései nem fognak már hosszab időt igénybe venni s általános az a vélemény, hogy egy hét leforgása alatt az ülésszak véget ér. E felfogást ma érkezett jelentések is megerősitik. A delegatusi körökben ugy vélekednak, hogy a nyilvános tárgyalások simán fognak lefolyni. A magyar delegatió köréből nevezetesen azt hallják, hogy az ellenzék részéről gr. Apponyi Albert készül nagyobb s természetesen támadó beszédre, s valószinü, hogy Szilágyi Dezső is föl fog szólalni.

Külföld.

A bolgár határról. A szerb sereg egy hadosztálya megszállotta a Zaribród körüli magaslatokat. A szerb csapatok sértik a bolgár határt s casus bellit akarnak provokálni.

Oroszország és a porta. Nelidow a konstantinápolyi értekezlet hetfői ülésén kijelenté, hogy Oroszország a porta fegyveres beavatkozását Kelet-Ruméliában s a status quo ante helyreállitását czak nemzetközi ellenőrzés mellett fogja megengedni. Ily körülmények között Törökország a beavatkozást valószinüleg vissza fogja utasitani.

Török- és Görögország. A kaneai görög ügyvivő miatt Török- és Görögország közt felmerült differenczia élesebbé vált. A porta fölhatalmezta a kaneai kormányzót, hogy szakitson meg minden összeköttetést az ügyvivővel és ha a görög kormány nem hivja vissza az ügyvivőt, nyuljon más eszközökhöz. Delyannis kormányelnök visszautasitja a porta kivánságát, mint indokolatlant.

Szerbia és Bulgária. A Havas ügynökség jelenti: Minden jel arra mutat, hogy az ellenségeskedések kitörése Szerbia és Bulgária között küszöbön áll (?!) Tegnap ismét oly eset fordult elő, mely meglehetős komoly jelleggel bir. Néhány száz szerb átlépte a bolgár határt, de aztán ismét visszavonult szerb területre. E csetepaték csak növelik a két táborban az a nélkül is nagy izgatottságot. Nagyon aggódnak, hogy a béke még az értekezlet befejezte előtt megháborittatik.

Csanoff bolgár külügyminiszter ez ügyben következőleg nyilatkozott: A szerbek keresik a provokácziót és minket akarnak hibásaknak föltüntetni. Ez a törekvésök azonban aligha sikerül, mert mi kizárólag a védelemre szoritkozunk. Bizonyitja ezt ma tanusitott magatartásunk, midőn a komoly összeütközés elkerülése végett nem adtuk ki a parancsot, hogy a Bulgáriába hatolt szerbek visszaszorittassanak. Igy akarjuk Szerbiát arra kényszeriteni, hogy hivatalosan fejtse ki Európa előtt támadásainak indokait.

A miniszter megjegyzé, hogy Párisban — mint a Temps irja — az hiszik, hogy Serbiának nemzetiségi elv szempontjából némi joga van a viddini szófiai kerületekre a mennyiben azok lakossága szerb eredetü. Ez azonban nagy történelmi tévedés.

Az a hir, mely a párisi tőzsdén van elterjedve, hogy Sándor fejedelem kész lemondani, teljesen alaptalan. Határozottan állitható, hogy a fejdelem és a kormány kezdettől fogva ragaszkodnak azon elhatáro ás hoz, hogy a fait accompli, az ország óhajának megfelelőleg megtartassék. Azt hiszik azonban, — hogy Bulgária az ország érdekében hajlandó elfogadni bármely kormány formát, mely nem ellenkezik a fait accompli val.

Hiteles forásból vett értesülés szerint a miniszteranács még nem tárgyalta azt a kérdést, hogy mely kormányforma volna a legalkalmasabb; ezt csak akkor teheti, ha majd ismerni fogja az értekezlet határozatát.

A földmivelési minisztérium szervezete.

Csomaköz, nov. 11.

Mielőtt a gazdasági kormánybiztosok teendőire áttérnék, nem hagyhatom emlités nélkül a mai földmivelési minisztérium szervezetét, ismerkedjük meg a helyzettel körülményesen, mert csakis ugy mondhatunk alapos itéletet.

Először is ne ámitsuk se a kormányt, se magunkat azzal, hogy a földmivelési minisztérium a földmivelés előmozditása érdekében ez ideig valami sokat tehetett volna, Az olyan minden alapot nélkülöző hizelgéssel sem a kormánynak, sem az ügynek nem használunk. A kormány még elbiheti, hogy eddig szerzett babérjain megpihenhet s a földmivelés érdekében még kevesebbet tesz, mint a mennyit tett s akkor a mai válságos helyzetben — kimondom nyiltan — a közép földbirtokos osztály tönkre megy.

Be kell azonban vallanunk, hogy nem mindennek a kormány az oka. 1867-től kezdve maig annyi zaklatásnak volt kit ve, a gazdaosztályt kivéve, az országban lakozó minden osztály részéről, hogy arról, a ki legtöbbet fizetett, de legkevesebbet demonstrált leginkább megfeledtkezett. Az első impozáns életjel, melyet a gazdaközönség magáról adott az ez idei kongresszus lett volna, de az inkább nemzetközi volt, mint magyar s bizony, ha a gazdák óriási számát tekintjük, hát ez az óriási szám a mágnásokat s gazdasági egyesületek küldötteit kivéve, talig volt képviselve. Itt is megmutatták az egyes gazdák, hogy mily kevéssé érdekli őket saját ügyük. Mert hiszen a kiállitást meglátogatták, csak a kongreszus nem érdekli őket. A karzatokon nem lehetett látni de csak egy gazdát se. Hát ha ennyi indolencziával szemben a kormány is inkább annak segit, a ki jobban érvényesiti az ő befolyását, nincs rajta mit csodálni. A kinek a csizmája nem szük, az nem kiabál. Hátha a gazdaközönség csizmája se szük, csak éppen hogy panaszkodik. Azon kell tehát segiteni a ki zaklat.

Csakis ennek az indolencziának lehet tulajdonitani azt a majdnem elképzelhetetlen silány apparátust, melylyel a földmivelési miniszterium eddigelé a földmivelési érdekeket mozgatta. Egy felülvizsgáló miniszteri tanácsos, egy osztálytanácsos, két titkár, három fogalmazó képezi azt a hatalmas erőt, mely a magyar földmüvelés emelésére van hivatva A legkisebb adófelügyelőség is nagyobb személyzetel bir, egy jó szolgabiróság erősebben van szervezve.

Nem e szánalmas kép ez s vajjon hol az a miniszter, ki egy ily apparátussal, az elmaradt földmivelő nemzet legéletbevágóbb kérdését megoldani képes lenne? Hiszen ennek a nehány embernek már akkor is sok dolga van ha a felmerülő ügyeket regisztrálni akarja s arra hogy még alkosson is tegyen is végrehajtson is sat. ugyan ki kivánhatná tőlük, Nem hogy megtehetnék, de nem lehet még csak kivánni se.

Ugyan mi nagy dolgot müvelhetett volna egy ily apparátussal a földmivelési miniszter?

Nem hiszem, hogy a volt helytartó tanácsos azon gazdasági osztálya, melyet a prozirórum alatt Abonyi Lajos tanácsos vezetett terjedelmesebb ne lett volna ennél? Mire való tehát azt emlegetni hogy a földmivelési minisztérium ennyit és ennyit tett már a földmivelés emelésére, mikor nem volt mivel kivel. Tett igenis a földmivelési miniszterium de ahhoz mérten a mit tennie kellett volna igen keveset tett a földmivelési miniszterium.

Mind azok a dolgok melyek ma vivmányok gyanánt emlegettetnek még részint a provizorium alatt vették eredetöket. Az állami mének állomásainak szervezése, tehát a ló nemesités a mi pedig külön osztálylyal bir még ez is a Bach korszakból származik. A gazdasági intézetek a provizorium alatt lettek felállitva. Selyem tenyésztés a provizorium alatt vette kezdetét, befásitásokra stb a provizorium alatt még nagyobb gond volt forditva.

Miféle kezdemények tehát azok, melyek a földmivelési miniszterteriumból indultak ki. Hogy éppen semmi sincs azt nem állitom, de hát hol a nyoma? Melyik megyében — mely vidéken keressük? Hol az eredmény, hol a tevékenység bizonyitéka? Lehet, hogy van valahol, de ki tud róla?

Na már pedig kérem, a hol valami beható történik annak nem lehet véka alatt maradni, az kisugárzik, az meglátszik, azt megérzi az illető vidék, megérzi az egész ország. De most az egész ország csak annyit tud, menynyit a hirlapokból olvas.

Meghozatott a vizjogi törvény, meghozatott a mezei rörvény, ez igaz. Tudja is bezzeg az egész ország; szép dolog is, elismerést is érdemel, csakhogy törényekből még nem élünk meg.

De mikor a földmivelési minisztérium csakis oly teendőkre válalkozhatik, melyeket a központban lehet nyélbe ütni, nem levén karjai, — melyek a központ keretén is tul érnek. Ne lennének csak az igazságügyi miniszternek törvényszéki, járásbirósági: a pénzügyminiszternek pénzügyigazgatósági, adófelügyelőségi; a belügyminiszternek közigazgatási testületei, az oktatásügynek tanárai, tanfelügyelői stb. meglátnók, hogy a puszta törzskarral, a kizárólagos központtal, mire tud nának menni, pláne oly központi apparátussal, milyenre Magyarország földmivelési szakmája nehezedik?

Menenius Agrippának ama nevezetes meséje itt valóságban látható. Ott a földmivelési minisztérium sovány törzse, karok és lábak nélkül. Fej van a mely gondolkozik, de az is csak egy harmadrész, melyből két részt ipar és kereskedelem vindikal magának, gyomor is van a mely emészt, csak végrehajtó cselekvő tagok nincsenek.

Ne mondjuk tehát, hogy a gazda közönség panasza nem méltányos, de azt se mondjuk, hogy e panasz okozója a földmivelési miniszter. Nagy Sándor, JuliusCaesár, I Napolcon nagy had vezérek voltak, ámde ha törzskarukon kivül más erővel nem rendelkezhettek volna, még oly eredményt se mutattak volna fél mint a milyent Gurko felmutatott.

Es miután ezeket tájékozásul elmondtam, következő cikkemben a gazdasági kormányhiztosok teedőire térek át.

Tóvölgyi Titus

A debreczeni Gazdasági Egylet.

— Titkári jelentés. —

Tegnapi számunkban részletes tudósitást hoztunk a debreczeni Gazdasági Egylet uj alakuló közgyüléséről. Igéretünkhöz képest itt közöljük, egész terjedelmében az egylet hat évi tevékenységét feltüntető titkári jelentést.

Tisztelt Közgyülés!

Azon gazdasági válság, mely mezőgazdaságunk termelésének minden ágában oly nyomasztó sulylyal nehézkedik reánk, elodázhatlan kötelességünkké teszi felhasználni minden tényezőt s megragadni minden alkalmat, hogy a világ versenynyel szemben, helyünket megtarthassuk. Annyival inkább utalva vagyunk pedig erre, mert minden körülmény igazolni látszik nemzetgazdáink által nyilvánitott azon egyértelmü véleményt, hogy a termelésünk jövedelmezőségét csorbitó hatányok nem átmenetesen mulékony jellegüek, hanem tartósak, sőt talán állandóak is.

Nagy tévedés volna azonban helyzetünk javitását mezőgazdasági rendszerünk gyökeres, annak alapjáig terjedő változtatásában, vagy uj, nálunk eddig ismeretlen termelési ágak fölkarolásában meghonositásában keresni, mert az ujjitások a kezdet nehézségein kivül, sokkal több időt igénylenek s sokkal kétségesebbek semhogy eljárásunkat ezekre ala pitanunk lehetne s igy önkényt lép elő térbe azon tény, hogy a meglevö alapon az eddig kicsinyesnek tekintett elhanyagolt munkálatokban a munkák tökéletesebb végre hajtásában s ezek segélyével a rendszer megtartása mellett termelésünk fokozásában kell helyzetünk javitását keresnünk.

Ha az elmondottak igazságát elismerjük tevékenységünk tulbecsülése nélkül, elmondhatjuk mi szerint a gazdasági egyesületünk a mennyiben is az kizárólag Debreczen városa gazdálkodására terjeszti ki tevékenységét, a letelt 6 évi ciklus alatt föladatának nem csak megfelelni igyekezett, de hivatásának a mint annyiak által elismert legnagyobb nehézség, a gazdá osztály egy részének elvitázhatatlan közömbössége mellett is erejéhez mérten megfelelt; minek igazolására bátrak vagyunk tevékenységünket a következőkben vázolni.

Tartott ugyanis az egyesület a lefolyt 6 év alatt 48 választmányi és 17 bizottsági ülést, mely alatt részben a minisztérium, részben testületek és magánosoktól beérkezett 674 ügydarabot intézett el.

Ezközült a gazdák tájékoztatása végett hirlapi közleményeket, a tenyész állat vásárok, a központi borpincze, a hizó marha vásárok ismertetése, a vasuti ár kedvezmények s szállitási föltételek, kiállitások, buza csávázás, gyümölcs aszalás, tenyész bikák vásárlása, kedvező piaczi conjuncturák közé tétele sat. iránt.

Belépett mint alapitó az országos gazdasági egyesületbe s a gazdasági egyesületek országos szövetkezetébe; részt vett képviseltetése utján az országos tanácskozásokban.

Kezdeményezése mellett létre jött:
a hortobágyi sajtkészitő szövetkezet, mely 3 évi fennállása óta 57,000 liter tejet dolgozott fel s igy egyike az ország legtágabb alapon álló ilynemü szövetkezeteinek.

A miniszteriumnál tett javaslata folytán szerveztetett egy sajtkészitési tanfolyam, melynek befejeztével a N. m. minisztérium elismerő iratban fejezti ki megelégedését.

Kezdeményezése folytán alapitotta meg Debreczen városa a törzs gulyát, mely mai virágzó állapotában az eszme életrevalóságának legfényesebb bizonyitéka.

Javaslatával hozzá járult a vasaló tanfolyam szervezéséhez, a melynek is vizsgájáról az országo bizottság a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott, s a mely tanfolyam a jelen évben 34 tanulóval ujból szerveztetett.

Megszerezte tagjainak a jég és tüz kár biztositásoknál elérhető kedvezményeket.

Közvetittete jó vetőmagvaknak, lópokrócoknak keritésekhez alkalmas sürgöny sodronyoknak stb. stb. beszerzését.

Hozatott s terjesztés végett tagjai között kiosztott jó vetőmagvakat montagni és canadi rozsot, schevalier árpát, Perles burgonyát, Mon, d'or babot stb.

Pártolta a gazdasági szakirodalmat s végül maradandó alkotásaihoz tartozik a gazdasági gépraktár melyben 1000 frtnyi költséggel.

1 db. 15 soros vető gépet, 1 db. szórva vető gépet, 1 db. gyüjtő gépet, 1 db. tengeri darálót, 1 db. réti gyalut, 1 db. triört szerezvén be, ezeket csak is a kopási százalék megtéritése mellett tagjainak használatra ki ad.

Átvette ügy körébe a lótenyésztési bizottság hatás körét.

Javaslatokat tett a vásárok rendezése ügyében.

Szaporitotta az egyesület könyvtárát.

Az egyesületnek az év bezárásáig volt 71 alapitó, 129 évdijas, összesen 200 tagja.

Vagyoni állapotát tekintve az egyletnek van alaptőkében van 5700 frtja, alapitványban 595 frt 40 kr. Összesen 6295 frt 40 kr.

Evi költség előirányzata: Rendes kiadás 367 frt 76 kr. Bevétel kamatból 228 frt Tagsági illeték 387 frt.

Melyek után a választmány megköszönve a bizalmat állásáról a szabályok értelmében lemond és kéri az uj választmány megalakitását.

Békéssy László
titsár.

Irodalom és müvészet.

„A tragikum“ czimén egy önálló kötet fog legközelebb megjelenni Révai testvérek kiadásában. Szerzője Rákosi Jenő. A mü, mely önálló tanulmányok eredménye, inkább az olvasó közönség számára iparkodik az érdekes aeszthetikai kérdést fejtegetni, s nem csak szaktudósok s irodalmi emberek számára készült olvasmány. A könyv 20 fejezetből áll a bevezetésen s befejezésen kivül, s a fejezetek czime a következő: Ajánlás. Az aeszthetika tudománya. A halál. Az élet s a müvészet. Az erkölcsi világrend. A középfaju dráma. A tragoedia. A tragikai vétség. A kiengesztelő momentum. A tragikum. Példák. Krisztus és Luther, Szocrates. A tragikum egységes mivolta. Ismétlések. Az élet mint poéta. A kontrárium. A halál a tragikumban. A kegyenez. Arisztotelesz és én. Arisztotelesz és Beöthy Zs. Befejezés.

— **A trónörökös könyve** „Az osztrák magyar moarkhia irásban és képben czimü mü részletes ilusztrált előrajzát márnyomják több százezer példányban a magyar királyi államnyomdában. Most már bizonyos, — hogy az „Előrajz„ e hó 15-én az 1-sö füzet pedig deczember 1-én kikerül a sajtó alól és szét fog köldetni. Az első füzet tartalmazni fogja a nagy mü bevezetését. Deczember közepén jelénik meg a Magyarországot tárgyazó rész első füzete. Az elő rajzot a főbb napilapokhoz fogják mellékeltetni, azon felül pedig megküldik mindenkinek, aki ez iránt Révai tesvtérek könyvkiadóhivatalához fordul. A közönség érdeklödése a nagy irdalmi vállalat iránt ugy hazánkban, mint a Lajthán tuli országokban a lehető legélénkebb.

— **A „kis Lexikon“** 6. füzete most hagyta el a sajtót, A most megjelent 6. füzet (mint eddig is redesen) tömör 5 ivre terjed s a „Kontrapont“ száig haladt, miáltal a munka most már a lexikon anyagnak teljes felét karolta föl. A képes mellékletek: Bányászat, Ragadozó állatok, Kályhák és Fénytelen czimekkel négy lapon ötvennél több szép kivitelü ábrát tartalmaznak.

Ifj. Csáthy Károly városunk e buzgó könyvkereskedője az 1886-ik évre is kiadta meglepő csinos kiállitásu zsebnaptárait. A naptár három féle kiadásban jeleik meg. 15. 20. és 30 kr. Egyik szebb a másiknál és melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Napi hirek.

— **Debreczen az erdélyi magyarságért.** Az erdélyi kultur egylet javara házanként eszközlendő gyüjtés végett városi közgyülésből kiküldött kilenczven biz. tag Simonffy Imre polgármester felhivása folytán tegnap értekezletet tartott, melyen megbeszélte a gyüjtés módját és idejét. A város a biz. tagok között a lehető legczélszerübben a tizedenkét felosztatik; mihelyt a gyüjtőivek kiállittaatnak, a házankénti gyüjtés kezdetét veszi, (valószinüleg decz. eleje körül.) Előzőleg a nagy közönséghez buzditó felhivás intéztetik a helyi lapokban s minden házhoz a gyüjtés hazafias czéljáról tájékoztató nyomtatvány fog küldetni.

— **Köszönet.** Ezennel kedves kötelességünknek tartjuk, hogy a helybeli gázgyártek. Igazgatóságának nyilvános és hálás köszönetet mondjunk, azon tiz frtért, melyet a debreczeni magyar. kir. gazdasági felsőbb tanintézet halgatoi segély egyletének kegyesen adományozni méltoztatott. Debreczen 1885. nov. 10-én Toth Károly pénztárnok Szives elemér s. e. elnök.

— **Meghivás** a debreczeni szinügyegyletnek 1885 november 14-én d, u. 3 órakor a városháza kistermében tartandó választmányi ülésre melyre kivül czimzet v. tng ur mulhatatlanul megjelenni kéretik. — Tárgy: A módositott alapszabályok feleti intézkedések. Komlóssy Arthur egyl. elnők. Kovács B. Gyula egyl: jegyző

— **Az gazdasági tanintézet omladozo uj épülete.** A belső gazdasági tanintézet uj épületével olyanformán járt Debreczen városa mint a „Bika“ szállodával. Emennek egy részét kétszer kellett felépiteni. Ehhez hasonló eset ismétlődik a még csak két évvel ezelőtt épült belső gazdasági tanintézet szép uj épületénél is. — Hogy az épitkezés minnél kevesebbe kerüljön nem csak az emeleti, de még a földszinti nagy termek mennyezetét is fenyőfagerendákra épitették. A városi főmérnök e mennyezet gerendákat. még a fölhasználás előtt kifogásolta, az általa kiküldetni kért szakértőkből álló deputatió azonban egy tag kivételével a vállalkozónak adott igazat, ki nagyon természetesen jóminőségünek állitotta a maga anyagját. Pedig azok a gerendák nem voltak kellően kiszáradva, s ennek már két év után az lett a következménye hogy a nyáron a földszinti termek mennyezetein észlelt vakolat repedések és omlások egy szakértő bizottság felülvizsgálatát tették szükségessé. Ez a bizottság aztán kimondta, hogy az összes termek fölé haladéktalanul uj mennyezetet kell készitteni, még pedig a földszintieknél vastartókkal és boltiveléssel. — Egy pár teremnél, — részben a vállalkozó terhére, az átalakitás eszközöltetett is a nyár folyamán. A többi szobák és termekre nézve pedig az intéző urak Pató Pál arrál azt mondták: „Ej haj, rá érünk még!“ De bizony már tovább aligha érnek rá A meghagyott régi menyezzetek közül több veszedelmesen fenyegetőzni kezdett. A hallgatóságnak egyik terembül a másikba kellett hurczolkodni Biró Pál tanár urnak nem lévén egy csepp kedve sem az ujabb időben Budapesten történt mennyezet leszakadásokhoz hasonló esélynek kitenni magát és családját: még ideje korán más lakás után nézett. A dolgok ily állapotjában ujra szakértő bizotság hivatott össze, melyen kedden délután ujabb vizsgálat alá vette az életunt beteg mennyezeteket s ezuttal is rámutatott a mulasztásokra, hibákra, melyek az épitésnél elkövettettek s most még sürgősebbnek jelentette ki az átalakitásokat, Az előadásokat szerencsére még nem kellett félbe szakitani. Egy pár teremben az élet mégis csak biztosságban van s ezekben szorongva bár valahogy csak ki lehet huzni az iskolai esztendőt.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája

A két Keresztszeghy gróf.

Eredeti elbeszélés.

Vértesi Arnoldtól.

(Folytatás.)

— **Azt hiszem, nincs kifogásod ellenök?** Jóravaló, derék család, — erösité **László.**

A fiatal gróf elpirul, s zavartan forditja félre fejét:

— Igen derék család.

— Annál jobb, ha te is ugy vélekedel, — vette át a szót László. — Hanem erről majd később.

Egy darabig gondolkozik László gróf, — hogyan folytassa. Legjobb lesz nyiltan, egyenesen!

— Nem volna kedved megházasodni Ottó?

A fiatal ember megdöbbenve tekint bátyjára.

— No, no, ne ijedj meg, — mosolygott László! — az ember nem követ el nagy vétket, ha épen házasságra találna is gondolni. Mennél előbb annál jobb.

— De bátyám! — kiáltott fel a fiatal ember, ki alig bir amulatából fölocsudni.

— Tudom mit akarsz mondani, Azt kérdezhetnék: hová viszed menyasszonyodat? Jó, legalább tisztába hozzuk ezt is. Holnap mindjárt bemegyek a városba. Már régen gondolkoztam azon, hogy a kadarcsi birtokot átiratom rád. A kastély rendben van. Tudod, hogy most két éve átakartunk oda költözködni, de nekem jó ez az öreg ház is, már én inkább itt maradok. No megegyezünk, Ottó?

A fiatal ember megragadja bátyja kezét s hálás csókot nyom rá.

Mit csinálsz? Ereszd hát el, — szabadkozik László gróf.

Kissé restelli elfogadni ezt a nagy hálálkodást, mert ugy érzi, mintha jótéteményének főrugója csak az volna, hogy szeret ne meg szabadulni Ottótól.

De az ifju nem láthat be bátyja lelkébe s csak végtelen jóságát látja, azt a gyöngéd szeretetet, melylyel öt, a szerény árvát elhalmozta. Eszébe jut minden, a mit László érette cselekedett s a szeretet melegétől fölpattan a komoran elzárkózott sziv, beszédes lesz a néma ajk. Igaz hogy ő szeret de nem mert eddig szólni róla. Hisz ő földhöz ragadt szegény, a kinek gondolni sem lehetett a házasságra.

— Óh! bátyám! hogy fogom én valaha vissza fizetni a te jóságodnak csak ezred részét is!

László gróf mosolyog, No lám, hogy mégis eltalálta ő.

— Hát azért morfondiroztál te már hetek óta? — mondá végre.

Azért is, meg másért is. Az igazat még sem vallja be Ottó. Hogy bátyjára gyanakodott? Hogy mogorva szemmel kezdte nézni nagybátyjának gyakori látogatását Zámoryéknál? — Ej, de hiszen most mindennek vége!

László gróf nevetve üt öcsecsének vállára:

— No megkérjük a leányt!

Ottó haboz;

— Nem tudom, bátyám.

— Mit? Talán nem vagy egészen biztos? Félsz hogy kosarat kapsz? Vagy nincs is komoly szándékod? Csak egy kis szórakozás az egész?

— Kimondhatatlanul szeretem? — esküszik az ifju.

Szereti az első pillanat óta, hogy megláthatta, de soha sem mert szólni neki.

László gróf csak mosolyog öcsese gyermekes félelmén.

— Azt hiszed, kogy a leányok nem értik meg azt szó nélkül is? Ne félj, én kezeskedem neked, hogy nem kapunk kosarat. Bizd csak rám, én leszek a kéröd.

— Boldoggá fogsz tenni egész életemre! — rebegi az ifju. — Ha te szólsz, Ida szülei nem tehetnek kifogást.

— Ida? — kiálltott fel László gróf. — Zámory Ida?

Hangja reszketett, de Ottót annyira elfoglalta saját baja, hogy észre sem vette bátyja reszkető hangját, sem a halálos sápadságot, mely László gróf arczán elterült. Csak a holdvilág játékának vélte.

Hanem a következő perczben látta, hogy László gróf hevesen föláll, szólni akar, egy pillanatig erőködik, de nem bir hangot adni, aztán visszaroskad a székre a melyen előbb ült.

Ottó rémülten siet segitségére. Bátyja elháritja ezt a segitséget.

— Már jobban vagyok, csak egy kis szédülés volt. Hiába, nem az én koromhoz való már az éjszakázás, — mondja nyugodtan.

Ottó kocsit akart küldeni az orvosért, de bátyja nem engedi.

— Minek? Már semmi bajom. Csak nyugalomra van szükségem, lefekszem. Jó éjt!

A fiatal gróf nem akarja még elhagyni bátyját, de ez ingerülten kiküldi.

— Csak menj, menj, hagyjatok békében.

III.

A szép fiatal leány is sokáig ébren volt ez éjjelen. A hold bevilágitott az ő ablakán is és ezüst sugárai tündér-képeket rezegtettek az ébren álmadozó szemei előtt.

Látta magát fehér menyasszonyruhájában. Igy fog a templomba menni, szemeit lesütve. Probálgatja is mindjárt.

Igy nyujtja majd kezét az oltárnál vőlegényének, lassan, szemérmesen, csak az ujjai hegyét.

Hamiskásan mosolyog. A pajkosság majd kitör belőle, de türtözteti. Megint szende képet mutat.

— Igen, — susogja halkan- mintha már a pap kérdésére felelne; hogy szereti-e azt a férfit?

Jaj, de kedve volna kikiáltani, hogy az egész világ hallja: „Igen, igen, igen!“ Csakhogy az nem járja, a menyasszonynak szép csöndesen, komolyan kell magát viselni.

Jönnek majd sorra szerencsét kivánni a rokonok, a jó ismerősök; azt mind szépen végig kell hallgatni, azután következik a hosszu lakadalmi ebéd, végre elszállingózik a násznép, egyik a másik után. A menyasszony és vőlegény egyedül maradnak.

Es akkor, óh: akkor nyakába ugrik az ő kedves egyetlenének és akkor fogja csak igazán elmondani neki:

— Szeretlek! szeretlek! szeretlek!

Szivecskéje majd szétpattan, oly hevesen dobog. Mily boldog is lesz ő! Milyen nagyon boldog! Mennyit fognak majd akkor nevetni, ha a mostani időkre visszagondolnak! Ha majd mondogatják egymásnak.

— Tudod még akkor? . . . tudod?

Első találkozásukra gondol a leányka. Juj, milyen mogorva, ijesztő, zsémbes ember volt ez a László!

— A csuf még csak egy szóra sem érdemesitett. Még csak egy pillantást sem méltóztatott rám vetni.

(Folyt köv.

— **Gyászjelentés** Szomorodott szivvel tudatjuk kedves szeretett férjem, illetőleg édes atyánknak néhai polgá ERDEI PÉTERNEK f. hó 11-én reggeli 6 órakor életének 54-ik evében, boldog házasságának 33-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos kimultát. A boldogultnak földi részei folyó év nov. hó 13-án délután 2 órakor fognak Miklós uteza 1933 számu házunktól a Nagyvárad-utczai sirkertben örök nyugalomra letétetni. Mely végtisztességtételre rokonainkat barátainkat és ösmerőseinket bánatos szivvel meg hivjuk. Debreczen, 1895. november hó 11-én. Az elhunytnak bánatos özvegy Barna Zsuzsána, gyermekei: Juliánna, férjérel Baranyi György; gyermekeivel: Juliánna, Mária hk györgygyel; Mária, férje Huszka Istvsn gyermekével Istvánnal; Péter, Mihály és Erzsébet, kiskoruek nevében is.

— **Kedvezményes fürdő szinház jegyek a tüzoltoknak.** Az önkéntes tüzoltó egylet tagjai mától kezdve az örtanyán kedvezményes szinházi és fürdöi jegyeket válthatnak.

— **Eljegyés.** Valter Lajos gazd. intézeti tanár szép és kedves leányát Valter Berta kisasszonyt eljegyezte Berkessy Márton kir. államvasuti tisztviselő.

— **A bogáti gyilkosság.** Lapunk okt hó hatodiki számában leirtuk azvn borzasztó gyilkosságot, mulyet Bogáton Vámos Julianna, szeretőjével Zih Sándorral együtt férjén Lantos Sándoron elkövetett okt. 4-dikén vasárnapra virradóra. Ezt a bünügyet, a nyiregyházi kir. törvényszék e hó 5-dikén tehát már egy hónappal a véres tett elkövetése után, letárgyalta, s benne meghozta az itéletet. E körülmény talán legnevezetesebb mozzanat az egész dologban. A „Szabolcsi Szabad Sajó“ ez esetről a következőket irja: Vámos Julia 11 évvel ezelőtt ment férjhez Lantos Sándor bogáti jómódu földmiveshez. A házaspár kezdettől fogva rossz viszonyban élt egymással, a nő mindjárt kezdetben megutálta férjét, ki félt keny volt rá s kegyetlenül verte feleségét. Az asszonyt a rossz bánásmód nagyon elkeseritette, több izben gondolt öngyilkosságra s keservesen panaszkodott az időközben házukhoz került Zih Sándornak, férjére. Később a férjét pálinkával elkákitották s Zih Sándor egy fejszével agyonvágta. A végtargyalás során mind a két vádlott teljes beösmerésben volt. Zih Sándor, mikor a közvádló Lázár Sándor kir. ügyész előterjesztette a vádat, s rá mint gyilkosra s Lantosnéra mint bünszerzőre és fölbujtóra a halálbüntetés kimondását kérte, rosszul lett, ugy hogy ki kellett vezetni a teremből. A közvádló beszéde után előbb Zih Sándor vedője dr. Ferlicska Kálmán s utána Lantosné védője dr. Halasi János ügyvéd terjesztették elő a védelmet. A törvényszék Zih Sándort a gyilkosságban. Lantos Sándornét a gyilkosságra való fölbujtásban találta bünösöknek, s ezért. tekintetbe véve az enyhitő körülményeket, életfogytiglani fegyházra itélte őket. Az itélet ellen mind a két vádlott felebbezett.

— **Csillagászat.** A nap és a holdban beállani szokott fogyatkozások a jövő 1886. évben meglehetős ritka természeti tünemények lesznek. A holdban egy fogyatkozás sem lesz a n pban pedig mindössze csak kettő. Az egyik a gyürü alaku napfogyatkozás, március 5-én este 8 óra 12 perczkor fog beállani és éjfél után 2 óra 20 perczkor ér véget; látható lesz a Csendes Oceánon s részben Ausztrália, valamint keleti és éjszaki Amerika délnyugoti tájain. A másik, teljes napfogyatkozás augusztus 29-én lesz. Kezdődik délelőtt 11 órakor 33 perczkor és végzői dik 4 óra 49 perczkor délután. áthatóságköre Dél Amerika északi felére s Afrika nagyobb déli részére terjed ki. E szerint mi ezeket sem fogjuk látni, tehát a jövő évben egy fogyatkozást sem látunk.

— **A székelyhidi** vadásztársaság f. hó 7-én hajtóvadászatot rendezett. Sok szenvedélyes vadász mellett több mükedvelő puskás is kirándult. Az eredmény mindamellett kielégitő volt.

— **A váradi lovaskaszárnya.** Nem csak Debreczenben készülnek nagy lovassági kaszárnya épitéséhez, hanem Váradon is. Sőt a Pecze parcján, a Rhédey kert mellett talán még hamarabb is felépül az mint a boldogfalvi kert közelében. A váradiak már közelebb vannak az épités meykezdéséhez mint mi, a mennyiben egy katonai bizottság több napi tárgyalás után némi módositással már el is fogadta a Váradon épitendő lovaskaszárnya tervrajzát, melyet Hausman fővárosi müépitész készitett, mig a debreczenié talán csak most készül valahol. A „Sz—g“ következőleg irja le az épitendő váradi laktanyát. A lovas kaszárnya egy emeletre épül, csupán a legénységi laktanya kap 2 emeletet. Az épület tetözete cserép fedéllel lesz ellátva, mig a lovardák pala-tetőt nyernek. A főbejárat az váradi országutra szolgál, de a lovas kaszárnya mindanégy oldalán lesz mellék kapu is. Berendezése és az épület beosztása eltér az eddigi (Bauprogramm) épitési tervezettől, melyet utasitás és egyöntetü eljárás czéljából a hadügyminiszterium a honvédelmi miniszteriummal egyetértőleg kibocsátott és pedig annál sokkal czélszerübb módon lesznek csoportositva az egyes épület-részek. A lovaskaszárnya állani fog I. Tisztek és hivatalnokok lakásaiból, irodákból. II Törzsépület. III. Kapuőrségi épület. IV. Három legénységi laképület, V. Nős altiszti lakások. VI. Hat istálló, legénységi lovak részére. VII. Törzsistállók. VIII. Beteg lovak istállója. IX. Gyanus lovak istállója. X. Torna,- vivóterem és markotányos helyiség. XI, Pótraktár. XII. Kisebb fedet lovarda. XIII. Nagy fedett lovarda; utóbbi kettő vasszerkezetü, palatetővel. XIV Kocsiszinek. XV. Zuhany és mosó konyha épület. XVI Börtönhelyiség. XVII. Kovácsmühely XVIII. Tüzelő anyagraktár. XIX. Nyitett lovardák. XX. Nyitott tornahelyiség, XXI Trágyatartók, hamutartók, szeméttartók, kutak és itató vályuk, alom szalma álványok. XXII, Pöczegödrök. XXIII Oltványok. XXIV. Felállási hely. XXV. Pincze a föld felett. XXVI Csatornák. Az épület és udvar gázzal világittatik Ezekből kitünik, hogy az épitendő lovas kaszárnya ugy a köyegészség, mint más egyébb követelményeknek megfelelőleg lesz épitve. Az előirányzott épitési költség körülbelől 800,000 frt. A mienknél 1 millió frt lesz.

— **Az a persze!** Nt. Csiky Lajos ur a „D. E.“ hétfői számában megjelent végszavában az én tréfás megjegyzéseimről is megemlékezve, azt mondja, hogy én persze olyas mit fogtam reá, a mit sohasem mondott Ez a persze nagyon megterhelte a begyemet. Mert épenséggel ugy tünik fel mintha nt. Csiky Lajos ur nagyon természetesnek találná hogy én olyasmit fogtam reá amit soha sem mondott. Megengedem, hogy szavait félreértettem, mert hiszen a humorista sem róma pápa. De ez csak esetlegesség lehet, és nem perzse .Nekem nem kenyerem az, hogy bárkire olyasmit fogjak rá amit nem mondott, annyival kevésbé olyan férfiura mint nt Csiky Lajos ur, kinek barátságára ép oly büszke vagyok, mint mennyire őt tudományosságáért s más egyéni kitünő tulajdonai minden rendü és rangu szenteknéljobban tisztelem. Budapest 1885 nov. 11. **Suhogo.**

— **Halálozás** A kipótolhatatlan veszteség fájdalmában tudatom forrón szeretett férjem, illetve jó atyánk, testvérnek, vőnek és sógornak néhai SZÉP JÓZSEF füszerkereskedő, életének 47 dik boldog házasságának. 14-dik évében, 3 havi sulyos betégség után f hó 11-én este 9 órakor történt csendes elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 13 án d, u. 3½ órakor fognak a Varga-utczai 2252-dik számu háznál tartadó ima után a Czegléd-utczai sirkertben végnyugalomra letétetni. Mely végtisztességtételre rokonaikat, barátainkat, az elbunytak pályatársait és a n. é. közönséget bánatos szivvel meghivjuk. Debreczen 1885. November 12. Özv Szép Józsefné, — szül. Baresay Karolina: Kálmán, Gizella, Margit, Mariska és József gyermekeimmel; Szép Lajos nejével Szép Juliánnával s gyermekeivel; Baresay Miklós, nejével Nagy Máriával: Baresay Emma, férjével Dudinszky Kornéljal! Baresay Amália, férjével Szikszay Lajossal: ifj Baresay Miklós, nejével Tóth Ilonával - Baresay Ida, férjével D. Nagy Lajossal; Baresay Mária, férjével Prunyi Istvánnal a többi rokonok nevében is.

— (**Vigját ékhoz való takaréktüzhely.** A takaréktüzhelyeknek eddig csak a konyhában volt szerepük, még pedig nem jelentéktelen, de most kedvező kilátás nyilt arra hogy vigjátékirók is hasznát vehetik. Már t. i. a bonyodalom szövésénél-fonásánál. Ugy történt, hogy egy pógár eladott a másiknak egy „spórt“ 4 frt 50 krért — hitelbe, Az adós nem fizetett, söt mikor az ex spórtulajdonos a 4 frt 50 krt bekasszálni ment hozzá, ki akart ugorni az ablakon. Amde a ház csak földszintes volt s igy a kiugrás nem járt volna veszedelemmel, az atyafi tehát kiment az ajtón s farkasszemet nézett a hitelezőjével. Összeszidták és összeverték egymást: adós és hitelező Az utóbbi bepörölte az előbbi, utóbbi az előbbit azért, hogy ez utóbbi nem fizette meg a 4 frt 50 krt, utóbbi előbbit, hogy megazértdulakodás közben kilop. ta 44 frttal telt tárcáját a zsebéből. Már most a vádóból egyszerre vádlott lett. Tanuk is vannak rá, kik hittel erősitették, hogy a volt sportulajdonos ellopta a pénzestárcát. Ez meg arra esküdt meg, hogy a tanuk hamisan esküdtek. Hogy azonban a vigjátéki bonyodalom teljes egész legyen, egy nagyváradi pógárt belényesi vásáron egy másik pógár „elnézett“ s összegazembereztc, mert nem átallott a spór árával adós pógártárstól elrabolni a pénzét. Az „elnézett“ és igy becsületében megsértett embert most bepörölte rágalmazás cimén. Igy csinálódik magától a vigjátéki théma.

— **Pikáns végü kézcsók.** A kézcsók mostanság napirenden vannak, Csak a napokban nagy eseményként vitattak egy kézcsókot, egy miniszterét, Beszéljük hát mi is egy kézcsókról és pedig olyanról, a mely bizonyos tekintetben minden eddiginél sokkal érdekesebbb, egy szép asszony kézcsókjáról. Az az tulajdonképen nem is mi beszélünk arról a kézcsókról, hanem egy bécsi lapot beszéltetünk, a mely a következő érdekes kis titoknak lebbenti föl rózsaszinü fatyolát: Jókai Mór dolgozó szobájába ült, iróasztala mellett. Egyszerre csak halk kopogás után fölnyilt a szoba ajtaja s a dolgozószoba sötét, komoly keretébe egy gyönyörüséges szép asszony megjelenése hozott váratlan fényt és elevenséget. A költő a szép asszony elé sietett és udvariasan kérdezt,e hogy miben lehett szolgálatjára. A hölgy e kérdésre mélyen elpirült, láthatólag zavarba jött és egy ideig alig tudott szóhoz jutni. Végre magához tért, hamisan szemébe mosolygott a költőnek és elmondta neki, hogy már régóta szeretett volna vele megismerkedni, de soha nem volt rá alkalma. Most hát azért jött, hogy megismerkedjék a költővel és kezet csókolhasson neki. Jókai rátekinet a piruló szép asszonyra, azután kinyujtotta kezét, de nem csókra, hanem hogy átölelje és összevissza csókolja mindkét orczáján bájos látogatónőjét. A nagy költő, daczára, hogy a "Nemzet"ben azt a bizonyos kézcsókot olyan szépen védelmezte, ebben az esetben mégis szakitott a kézcsók iránti előszetetével és fogékonyabbnak mutatta magát más rendbeli csókok iránt. A nevezett bécsi lap különben még ennyi indiszkréczióval sem éri be, hanem eláruja azt is, hogy a szép asszony, ki egy megcsókolandó kéz helyett három csókot kapott, Pálmai Ilka volt a népszinház legkedvesebb primadonnája.

— **Jókereset.** Egy szerény jó bizonyitványokkal ellátott fiatal ember, ki magát helyi ügynökké kiképezni akarja, ajánlatos, felvételek mellett azonnal alkalmazást talál.

— **Milyen bor termett az Ermelléken?** A debreczenieket, kik háznál és vendéglőben leginkább érmellékibort szoktak iddogálni, bizonyára érdekelni fogják azon tudósitások melyek az érmelléki szüretek eredményéről érkeznek hozzánk. Az eredmény általában kielégitő: mennyiségre nézve több a középszerünél, minőségre nézve pedig középszerü. Czukortartalma 16—18 százalék. —8—11 frtjával kelt hektoliterje.

Bihar-Diószegen szintén kielégitő eredménynyel ütött ki a szüretelés. A klosterneuburgi fokmérő szerint a következő százalék czukort tartalmaznak:

portugal, kék . . .	21·5%
burgundi „ . . .	21·5 „
kadarka „ . . .	20·—
rizling	23·—
bakator	20·5
juhfark	21·5
tramin	20·5
furmint	22·5
a közönséges must .	18·5—19,—

Nagyváradon pedig a szüret menyniység és minőség tekintetében kitünően ütött ki. A klosterneuburgi fokmérő szerint a must 19—21 százalék sőt a nagyobb birtokosok, kik csak október végén szüreteltek, 23—25 százalékos mustot is produkáltak. A keményebb szőlőfajokat egészen november elejéig hagy ák érni. Az átlagos minőségünek az ára aránytalanul alacsonyabb, mint a ritkább minőségüé s az idei kifort bor hektoliterjét 11 frtjával fizetik.

Szinház

(K) Ezuttal nem szinházi előadásról akarunk referálni hanem a szinészurak és müvész nőkhöz van egy pár szavunk. Aradi Gerő szinigazgató fáradtságot és anyagi áldozatokat nem kimélve minden erejéből azon igyekszik hogy változatos müsort állitson össze, a darabokat fenyesen kiállittassa, külső fénnyel felczicomázza, s a szerepeket a lehető legjobb kezekbe kioszsza. Ha terve és akarata sikerülne, akkor a közönség szinházba járna, emelkednék a bevétel és biztositva lenne a tagok gageje, kik aztán büszkén verhetnék a mellüket: „Ezt uram, mi kerestük, fáradtunk érte, megérdemeljük“

Csakhogy az igazgató jóakaratu terve sohasem vagy csak nagyon ritkán sikerül. Minden másod harmadnap változik a repertoire, mert felváltva akkor gyengélkednek a tagok mikor nekik tetszik. A jobb szerepekben nem elég, hogy a rendező urak válogatnak de a tagok. is Valamenyien ugyanazt a hatásos szerepet akarnák játszani; innen van aztán hogy a nagyon sok elsőrendü tag daczára hogy egy este csak két három jó szinész játszik; a legtöbb szerepet a müvészek válogatós akaratossága miatt segédszereplőkkel kell eljátszatni. Azért van aztán, hogy eddig még csak azon egy két előadás sikerült, mikor nem igy történt, csakhogy legtöbbször ezek a dolgok eredményezték a számba vehetlen rosz előadásokat, melyeken a szerep nemtudás és a tájékozatlanság türhetetlen volt.

Tegnap este p. o. daczára, hogy annyi énekesnő van a társulatnál a mennyi egy vidéki szinháznál sincs, minden női szerepet, (pedig 4 női szerep van benne) segédszinész nőknek kellett eljátszani. Söt a mint halljuk külön fellépti dijért.

Egy kulisszai összeesküvés a másikat váltja fel. A müvészek és müvésznők igy gondolkodnak, elég hangosan arra, hogy a közönség is meghallja: „x. y. akkor játszik a mikor neki tetszik. En bizony nem huzom az igát. A jövő héten én is beteg leszek.“

Nos hát ezeket a dolgokat, — mondjuk ki bátran hogy botrányos dolgokat, melyek a mi szemeink és a közönség szemei előtt folynak le, — el kellett mondanunk, főleg azért, hogy jóakaratulag figyelmeztessük a szintársulat tagjait, hogy a emi a szinháznál történik az nem helyesen történik, s a nagy gage mellett az igazgatóval és a közönséggel szemben megbocsáthatatlan eljárás. Gaget fizetni a levegőből nem lehet, azt meg kell keresni és kiérdemelni. A kenyérért, melyet első sorban a közönség és aztán az igazgató adnak a müvész urak és hölgyek kezébe, dolgozni és fáradni kell. Dolgozn annyi lelkiösmeretesség gel, hogy ha a munka ideje nem telik ki a nappalból, pótolni kell azt az éjjeli órákkal.

Jelkesedésel, kölcsönös erőmegfeszitéssel, egyenlő munkafelosztással kell kiérdemelni a közönség bizalmát szeretetét, és segiteni hogy az igaztató ezernyi gondjait megkönyitsék. Nem a hatásos szerepekben kell válogatni. Ilyen szerep egy mükedvelő kezében is érvényre jut. Igazi ambitiosus müvész ott és abból a szerepből igyekszik rendkivüli dolgot produkálni a hol más nem tudna Ugy kell tenni a szerepkiosztásnál mit Zuboly az emberséges takács mester.

— Ide nekem azt is. Eljátszok én mindent.

De ha a müvész urak és hölgyek tovább is szabad menetet engednek az eddigi slendriánismusnak, akkor a legszomorubb következmények is megtörténhetnek. ők ugyan nevetik a világot, mindig kapnak uj szerződést; de ne felejtsék el majd büszkén verni a mellöket.

— Ismét segitettünk egy igazgatót megbuktatni.

Reméljük, hogy szavaink nem hangzanak el eredménytelenül, s az első rendü tagok, a vidéki sziuészet szine java egy lélekel igyekszik ezután az igazgató fáradalmaiban részt venni, hogy igy kivivják a sikert.

*

Müsor: Pénteken adatik: „Az én Lipótkám“ életkép dalokkal. Szombaton: „A fekete gyémántok“ Uj szinmü uj diszletekkel Jókaitól. Vasárnap „A háromesörü kacsa“ bohózatos operette Hétfőn: „A czigány Panna“ népszinmü.

Legujabb.

„A Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.“

BUDAPEST. nov. 12. Gazdag Imre kateszteri hivatalnoknak ez év Aprl. 14-én történt meggyilkolásában való bün. részesség, illetőleg felbujtás gyanuja miatt a meggyilkoltnak özvegye Gazdag Mária és Tamás Alajos volt honvédfőhadnagy vizsgálati fogságba helyeztettek. A harmadik bünrészesnek nyomában vannak.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
VÉRTESI ARNOLD.
Főmunkatárs: KARCZAG VILMOS.

Nyilt-tér.

ad 7203.
1885.

Bérleti hirdetés.

A város tulajdonához tartozó Epreskerti csapszék a jövő 1886-ik év január 1-től 3 évre a városház nagytermében folyó év november 13-án d. e. tartandó nyilvános árverésen bérbe adatik.

Az árverési feltételek a számvevői hivatalban megtekinthetők.

Debreczenben 1885 november 6.

A városi tanács.

Arverési hirdetmény.

Greczkó Sándor csődtömegéhez leltározott illetve pótleltározott áruczikkek u. m. ruhaszövetek, kalmuk, barchette, flannel, karton és különféle kendők összesen 2856 frt. 38 kr. becsértékben továbbá 250 frra becsült bolti felszerelések végre egy 80 frra becsült Wertheim Kassának választmányi határozat folytán elárvereztetni rendeltetett, mely folyó évi november 16-án és következő napjain mindenkor délelőtt 9 órakor kezdődik, a midőn a fent elösorolt czikkek (Piacz Scheer ház) nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetés mellett kissebb nagyobb mennyiségben szükség esetén a becsáron alól is elfognak adatni.

Debreczen 1885 év. nov, 12-én.

Sorger József
tömeggonduok.

— **Gyászjeleztés** Szomorodott szivvel tudatjuk kedves szeretett férjem, illetőleg édes atyánknak néhai polgá ERDEI PÉTERNEK f. hó 11 én reggeli 6 órakor életének 54-ik evében, boldog házasságának 33-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos kimultát. A boldogultnak földi részei folyó év nov. hó 13-án délután 2 órakor fognak Miklós utcza 1933 számu házunktól a Nagyvárad-utczai sirkertben örök nyugalomra letétetni. Mely végtisztességtételre rokonainkat barátainkat és ösmerőseinket bánatos szivvel meg hivjuk. Debreczen, 1895. november hó 11 én. Az elhunytnak bánatos özvegy Barna Zsuzsána, gyermekei: Juliánna, férjérel Baranyi György; gyermekeivel: Juliánna, Mária hk györgygyel; Mária, férje Huszka Istvan gyermekével Istvánnal; Péter, Mihály és Erzsébet, kiskoruek nevében is.

— **Kedvezmenyes fürdő szinház jegyek a tüzoltoknak**. Az önkéntes tüzoltó egylet tagjai mától kezdve az őrtanyán kedvezményes szinházi és fürdöi jegyeket válthatnak.

— **Eljegyès.** Valter Lajos gazd. intézeti tanár szép és kedves leányát Valter Berta kisasszonyt eljegyezte Berkessy Márton kir. államvasuti tisztviselő.

— **A bogáti gyilkosság**. Lapunk okt hó hatodiki számában leirtuk azvn borzasztó gyilkosságot, mulyet Bogáton Vámos Julianna, szeretőjével Zih Sándorral együtt férjén Lantos Sándoron elkövetett okt. 4-dikén vasárnapra virradóra. Ezt a bünügyet, a nyiregyházi kir. törvényszék e hó 5-dikén tehát már egy hónappal a véres tett elkövetése után, letárgyalta, s benne meghozta az itéletet. E körülmény talán legnevezetesebb mozzanat az egész dologban. A „Szabolcsi Szabad Sajó“ ez esetről a következőket irja: Vámos Julia 11 évvel ezelőtt ment férjhez Lantos Sándor bogáti jómódu földmiveshez. A házaspár kezdettől fogva rossz viszonyban élt egymással, a nő mindjárt kezdetben megutálta férjét, ki félt keny volt rá s kegyetlenül verte feleségét. Az asszonyt a rossz bánásmód nagyon elkeseritette, több izben gondolt öngyilkosságra s keservesen panaszkodott az időközben házukhoz került Zih Sándornak, férjére. Később a férjét pálinkával elkábitották s Zih Sándor egy fejszével agyonvágta. A végtargyalás során mind a két vádlott teljes beösmerésben volt. Zih Sándor, mikor a közvádló Lázár Sándor kir. ügyész előterjesztette a vádat, s rá mint gyilkosra s Lantosnéra mint bünszerzőre és fölbujtóra a halálbüntetés kimondását kérte, rosszul lett, ugy hogy ki kellett vezetni a teremből. A közvádló beszéde után előbb Zih Sándor vedője dr. Ferlicska Kálmán s utána Lantosné védője dr. Halasi János ügyvéd terjesztették elő a védelmet. A törvényszék Zih Sándort a gyilkosságban. Lantos Sándornét a gyilkosságra való fölbujtásban találta bűnösöknek, s ezért. tekintetbe véve az enyhitő körülményeket, életfogytiglani fegyházra itélte őket. Az itélet ellen mind a két vádlott felebbezett.

— **Csillagászat**. A nap és a holdban beállani szokott fogyatkozások a jövő 1886. évben meglehetős ritka természeti tünemények lesznek. A holdban egy fogyatkozás sem lesz a n pban pedig mindössze csak kettő. Az egyik a gyürü alaku napfogyatkozás, március 5-én este 8 óra 12 perczkor fog beállani és éjfél után 2 óra 20 perczkor ér véget; látható lesz a Csendes Oceánon s részben Ausztrália, valamint keleti és éjszaki Amerika délnyugoti tájain. A másik, teljes napfogyatkozás augusztus 29-én lesz. Kezdődik délelőtt 11 órakor 33 perczkor és végződik 4 óra 49 perczkor délután. áthatóságköre Dél Amerika északi felére s Afrika nagyobb déli részére terjed ki. E szerint mi ezeket sem fogjuk látni, tehát a jövő évben egy fogyatkozást sem látunk.

— A **székelyhidi** vadásztársaság f. hó 7-én hajtóvadászatot rendezett. Sok szenvedélyes vadász mellett több mükedvelő puskás is kirándult. Az eredmény mindamellett kielégitő volt.

— A **váradi lovaskaszárnya**. Nem csak Debreczenben készülnek nagy lovassági kaszárnya építéséhez, hanem Váradon is. Sőt a Pecze parcján, a Rhédey kert mellett talán még hamarabb is felépül az mint a boldogfalvi kert közelében. A váradiak már közelebb vannak az épités meykezdéséhez mint mi, a mennyiben egy katonai bizottság több napi tárgyalás után némi módositással már el is fogadta a Váradon épitendő lovaskaszárnya tervrajzát, melyet Hausman fővárosi müépitész készitett, mig a debreczenié talán csak most készül valahol. A „Sz—g“ következőleg irja le az épitendő váradi laktanyát. A lovas kaszárnya egy emeletre épül, csupán a legénységi laktanya kap 2 emeletet. Az épület tetőzete cserép fedéllel lesz ellátva, mig a lovardak pala-tetőt nyernek. A főbejárat az aradi országutra szolgál, de a lovas kaszárnya mindanégy oldalán lesz mellék kapu is. Berendezése és az épület beosztása eltér az eddigi (Bauprogramm) épitési tervezettől, melyet utasitás és egyöntetü eljárás czéljából a hadügyminiszterium a honvédelmi miniszteriummal egyetértőleg kibocsátott és pedig annál sokkal czélszerübb módon lesznek csoportositva az egyes épület-részek. A lovaskaszárnya állani fog I. Tisztek és hivatalnokok lakásaiból, irodákból. II Törzsépület. III. Kapuőrségi épület. IV. Három legénységi laképület, V. Nős altiszti lakások. VI. Hat istálló, legénységi lovak részére. VII. Törzs istállók. VIII. Beteg lovak istállója. IX. Gyanus lovak istállója. X. Torna,- vivóterem és markotányos helyiség. XI, Pótraktár. XII. Kisebb fedet lovarda. XIII. Nagy fedett lovarda; utóbbi kettő vasszerkezetü, palatetővel. XIV Kocsiszinek. XV. Zuhany és mosó konyha épület. XVI Börtönhelyiség. XVII. Kovácsmühely XVIII. Tüzelő anyagraktár. XIX. Nyitett lovardák. XX. Nyitott tornahelyiség, XXI Trágyatartók, hamutartók, szeméttartók, kutak és itató válynk, alom szalma álványok. XXII, Pöczegödrök. XXIII Oltványok. XXIV. Felállási hely. XXV. Pincze a föld felett. XXVI Csatornák. Az épület és udvar gázzal világittatik Ezekből kitünik, hogy az épitendő lovas kaszárnya ugy a köyegészség, mint más egyébb követelményeknek megfelelőleg lesz épitve. Az előirányzott épitési költség körülbelől 800,000 frt. A mienknél 1 millió frt lesz.

— **Az a persze!** Nt. Csiky Lajos ur a „D. E.“ hétfői számában megjelent végszavában az én tréfás megjegyzéseimről is megemlékezve, azt mondja, hogy én persze olyas mit fogtam reá, a mit sohasem mondott Ez a persze nagyon megterhelte a begyemet. Mert épenséggel ugy tünik fel mintha nt. Csiky Lajos ur nagyon természetesnek találná hogy én olyasmit fogtam reá amit soha sem mondott. Megengedem, hogy szavait félreértettem, mert hiszen a humorista sem római pápa. De ez csak esetlegesség lehet, és nem perzse .Nekem nem kenyerem az, hogy bárkire olyasmit fogjak rá amit nem mondott, annyival kevésbé olyan férfiura mint nt Csiky Lajos ur, kinek barátságára ép oly büszke vagyok, mint menuyire őt tudományosságáért s mas egyéni kitünö tulajdonai minden rendü és rangu szenteknéljobban tisztelem. Budapest 1885 nov. 11. **Suhogo.**

— **Halálozás** A kipótolhatatlan veszteség fájdalmában tudatom forrón szeretett férjem, illetve jó atyánk, testvérnek, vőnek és sógornak néhai SZÉP JÓZSEF füszerkereskedő, életének 47 dik boldog házasságának. 14-dik évében, 3 havi sulyos betégség után f hó 11-én este 9 órakor történt csendes elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 13 án d. u. 3½ órakor fognak a Varga-utczai 2252-dik számu háznál tartadó ima után a Czegléd-utczai sirkertben végnyugalomra letétetni. Mely végtisztességtételre rokonaikat, barátainkat, az elbunytak pályatársait és a n. é. közönséget bánatos szivvel meghivjuk. Debreczen 1885. November 12. Özv Szép Józsefné, — szül. Barcsay Karolina: Kálmán, Gizella, Margit, Mariska és József gyermekeimmel; Szép Lajos nejével Szép Juliannával s gyermekeivel; Barcsay Miklós, nejével Nagy Máriával: Barcsay Emma, férjével Dudinszky Kornéljal! Barcsay Amália, férjével Szikszay Lajossal: ifj Barcsay Miklós, nejével Tóth Ilonával - Barcsay Ida, férjével D. Nagy Lajossal; Barcsay Mária, férjével Prunyi Istvánnal a többi rokonok nevében is.

— (**Vigját ékhoz való takaréktüzhely**. A takaréktüzhelyeknek eddig csak a konyhában volt szerepük, még pedig nem jelentéktelen, de most kedvező kilátás nyilt arra hogy vigjátékirók is hasznát vehetik. Már t. i. a bonyodalom szövésénél-fonásánál. Ugy történt, hogy egy pógár eladott a másiknak egy „spórt“ 4 frt 50 krért — hitelbe, Az adós nem fizetett, söt mikor az ex spórtulajdonos a 4 frt 50 krt bekasszálni ment hozzá, ki akart ugorni az ablakon. Amde a ház csak földszintes volt s igy a kiugrás nem járt volna veszedelemmel, az atyafi tehát kiment az ajtón s farkasszemet nézett a hitelezőjével. Összeszidták és összeverték egymást: adós és hitelező. Az utóbbi bepörölte az ellőbbi, utóbbi az előbbit azért, hogy ez utóbbi nem fizette meg a 4 frt 50 krt, utóbbi előbbit, hogy megazértdulakodás közben kilop. ta 44 frttal telt tárcáját a zsebéből. Már most a vádóból egyszerre vádlott lett. Tanuk is vannak rá, kik hittel erősitették, hogy a volt sportulajdonos ellopta a pénzestárcát. Ez meg arra esküdt meg, hogy a tanuk hamisan esküdtek. Hogy azonban a vigjátéki bonyodalom teljes egész legyen, egy nagyváradi pógárt belényesi vásáron egy másik pógár „elnézett“ s összegazemberezte, mert nem átallott a spór árával adós pógártárstól elrabolni a pénzét. Az „elnézett“ és igy becsületében megsértett embert most bepörölte rágalmazás cimén. Igy csinálódik magától a vigjátéki théma.

— **Pikáns végü kézcsók**. A kézcsókok mostanság napirenden vannak, Csak a napokban nagy eseményként vitattak egy kézcsókot, egy miniszterét, Beszéljük hát mi is egy kézcsókról és pedig olyanról, a mely bizonyos tekintetben minden eddiginél sokkal érdekesebbb, egy szép asszony kézcsókjáról. Az az tulajdonképen nem is mi beszélünk arról a kézcsókról, hanem egy bécsi lapot beszéltetünk, a mely a következő érdekes kis titoknak lebbenti föl rózsaszinü fátyolát: Jókai Mór dolgozó szobájába ült, iróasztala mellett. Egyszerre csak halk kopogás után fölnyilt a szoba ajtaja s a dolgozószoba sötét, komoly keretébe egy gyönyörüséges szép asszony megjelenése hozott váratlan fényt és elevenséget. A költő a szép asszony elé sietett és udvariasan kérdezt,e hogy miben lehett szolgálatjára. A hölgy e kérdésre mélyen elpirült, láthatólag zavarba jött és egy ideig alig tudott szóhoz jutni. Végre magához tért, hamisan szemébe mosolygott a költőnek és elmondta neki, hogy már régóta szeretett volna vele megismerkedni, de soha nem volt rá alkalma. Most hát azért jött, hogy megismerkedjék a költövel és kezet csókolhasson neki. Jókai rátekinet a piruló szép asszonyra, azután kinyujtotta kezét, de nem csókra, hanem hogy átölelje és össze vissza csókolja mindkét orczáján bájos látogatónőjét. A nagy költő, daczára, hogy a "Nemzet"ben azt a bizonyos kézcsókot olyan szépen védelmezte, ebben az esetben mégis szakitott a kézcsók iránti előszetetével és fogékonyabbnak mutatta magát más rendbeli csókok iránt. A nevezett bécsi lap különben még ennyi indiszkréczióval sem éri be, hanem eláruja azt is, hogy a szép asszony, ki egy megcsókolandó kéz helyett három csókot kapott, Pálmai Ilka volt a népszinház legkedvesebb primadonnája.

— **Jókereset**. Egy szerény jó bizonyitványokkal ellátott fiatal ember, ki magát helyi ügynökké kiképezni akarja, ajánlatos, felvételek mellett azonnal alkalmazást talál.

— **Milyen bor termett az Ermelléken?** A debreczenieket, kik háznál és vendéglőben leginkább érmellékibort szoktak iddogálni, bizonyára érdekelni fogják azon tudósitások melyek az érmelléki szüretek eredményéről érkeznek hozzánk. Az eredmény általában kielégitő: mennyiségre nézve több a középszerünél, minőségre nézve pedig középszerü. Czukortartalma 16—18 százalék. —8—11 frtjával kelt hektoliterje.

Bihar-Diószegen szintén kielégitő eredménynyel ütött ki a szüretelés. A klosterneuburgi fokmérő szerint a következő százalék czukort tartalmaznak:

portugal, kék . . .	21·5%
burgundi „ . . .	21·5 „
kadarka „ . . .	20·—
rizling	23·—
bakator	20·5
juhfark	21·5
tramin	20·5
furmint	22·5
a közönséges must .	18·5—19,—

Nagyváradon pedig a szüret menynyiség és minőség tekintetében kitünően ütött ki. A klosterneuburgi fokmérő szerint a must 19—21 százalék sőt a nagyobb birtokosok, kik csak október végén szüreteltek, 23—25 százalékos mustot is produkáltak. A keményebb szőlőfajokat egészen november elejéig hagy ák érni. Az átlagos minőségünek az ára aránytalanul alacsonyabb, mint a ritkább minőségüé s az idei kifort bor hektoliterjét 11 frtjával fizetik.

Szinház

(K) Ezuttal nem szinházi előadásról akarunk referálni hanem a szinészurak és müvésznőkhöz van egy pár szavunk. Aradi Gerő szinigazgató fáradtságot és anyagi áldozatokat nem kimélve minden erejéből azon igyekszik hogy változatos müsort állitson össze, a darabokat fenyesen kiállittassa, külső fénnyel felcziczomázza, s a szerepeket a lehető legjobb kezekbe kioszsza. Ha terve és akarata sikerülne, akkor a közönség szinházba járna, emelkednék a bevétel és biztositva lenne a tagok gageje, kik aztán büszkén verhetnék a mellüket: „Ezt uram, mi kerestük, fáradtunk érte, megérdemeljük“

Csakhogy az igazgató jóakaratu terve sohasem vagy csak nagyon ritkán sikerül. Minden másod harmadnap változik a repertoire, mert felváltva akkor gyengélkednek a tagok mikor nekik tetszik. A jobb szerepekben nem elég, hogy a rendező urak válogatnak de a tagok. is Valamenyien ugyanazt a hatásos szerepet akarnák játszani; innen van aztán hogy a nagyon sok elsőrendü tag daczára hogy egy este csak két három jó szinész játszik; a legtöbb szerepet a müvészek válogatós akaratossága miatt segédszereplőkkel kell eljátszatni. Azért van aztáu, hogy ed dig még csak azon egy két előadás sikerült, mikor nem igy történt, csakhogy legtöbbször ezek a dolgok eredményezték a számba vehetlen rosz előadásokat, melyeken a szerep nemtudás és a tájékozatlanság türhetetlen volt.

Tegnap este p. o. daczára, hogy annyi énekesnő van a társulatnál a mennyi egy vidéki szinháznál sincs, minden női szerepet, (pedig 4 női szerep van benne) segédszinész nőknek kellett eljátszáni. Söt a mint halljuk külön fellépti dijért.

Egy kulisszai összeesküvés a másikat váltja fel. A müvészek és müvésznők igy gondolkodnak, elég hangosan arra, hogy a közönség is meghallja: „x. y. akkor játszik a mikor neki tetszik. En bizony nem huzom az igát. A jövő héten én is beteg leszek.“

Nos hát ezeket a dolgokat, — mondjuk ki bátran hogy botrányos dolgokat, melyek a mi szemeink és a közönség szemei előtt folynak le, — el kellett mondanunk, főleg azért, hogy jóakaratulag figyelmeztessük a szintársulat tagjait, hogy a emi a szinháznál történik az nem helyesen történik, s a nagy gage mellett az igazgatóval és a közönséggel szemben megbocsáthatatlan eljárás. Gaget fizetni a levegöből nem lehet, azt meg kell keresni és kiérdemelni. A kenyérért, melyet első sorban a közönség és aztán az igazgató adnak a müvész urak és hölgyek kezébe, dolgozni és fáradni kell. Dolgozn annyi lelkiösmeretesség gel, hogy ha a munka ideje nem telik ki a nappalból, pótolni kell azt az éjjeli órákkal.

Jelkesedésel, kölcsönös erömegfeszitéssel, egyenlő munkafelosztással kell kiérdemelni a közönség bizalmát szeretetét, és segiteni hogy az igaztatö ezernyi gondjait megkönyitsék. Nem a hatásos szerepekben kell válogatni. Ilyen szerep egy mükedvelő kezében is érvényre jut. Igazi ambitiosus müvész ott és abból a szerepből igyekszik rendkivüli dolgot produkálni a hol más nem tudna Ugy kell tenni a szerepkiosztásnál mit Zuboly az emberséges takács mester.

— Ide nekem azt is. Eljátszok én mindent.

De ha a müvész urak és hölgyek tovább is szabad menetet engednek az eddigi slendriánismusnak, akkor a legszomorubb következmények is megtörténhetnek. ők ugyan nevetik a világot, mindig kapnak uj szerződést; de ne felejtsék el majd büszkén verni a mellöket.

— Ismét segitettünk egy igazgatót megbuktatni.

Reméljük, hogy szavaink nem hangzanak el eredménytelenül, s az első rendü tagok, a vidéki sziuészet szine java egy lélekel igyekszik ezután az igazgató fáradalmaiban részt venni, hogy igy kivivják a sikert.

*

Müsor: Pénteken adatik: „Az én Lipótkám“ életkép dalokkal. Szombaton: „A fekete gyémántok“ Uj szinmü uj diszletekkel Jókaitól. Vasárnap „A háromesörü kacsa“ bohózatos operette Hétfőn: „A czigány Panna“ népszinmü.

Legujabb.

„A Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.“

BUDAPEST. nov. 12. Gazdag Imre kateszteri hivatalnoknak ez év Aprl. 14-én történt meggyilkolásában való bün. részesség, illetőleg felbujtás gyanuja miatt a meggyilkoltnak özvegye Gazdag Mária és Tamás Alajos volt honvédfőhadnagy vizsgálati fogságba helyeztettek. A harmadik bünrészesnek nyomában vannak.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
VÉRTESI ARNOLD.
Főmunkatárs: KARCZAG VILMOS.

Nyilt-tér.

ad 7203.
1885.

Bérleti hirdetés.

A város tulajdonához tartozó Epreskerti csapszék a jövő 1886-ik év január 1-től 3 évre a városház nagytermében folyó év november 13-án d. e. tartandó nyilvános árverésen bérbe adatik.

Az árverési feltételek a számvevői hivatalban megtekinthetők.

Debreczenben 1885 november 6.

A városi tanács.

Arverési hirdetmény.

Greczkó Sándor csődtömegéhez leltározott illetve pótleltározott árucikkek u. m. ruhaszövetek, kalmuk, barchette, flannel, karton és különféle kendők összesen 2856 frt. 38 kr. becsértékben továbbá 250 frra becsült bolti felszerelések végre egy 80 frra becsült Wertheim Kassának választmányi határozat folytán elárvereztetni rendeltetett, mely folyó évi november 16-án és következő napjain mindenkor délelőtt 9 órakor kezdődik, a midőn a fent elösorolt czikkek (Piacz Scheer ház) nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetés mellett kissebb nagyobb mennyiségben szükség esetén a becsáron alól is elfognak adatni.

Debreczen 1885 év. nov, 12-én.

Sorger József
tömeggonduok.

A magyar petroleum

Ipar- Részvény-társaság

budapesti gyárában lepárolt petroleum literenként **20** krajczár.

Valódi amerikai salon petroleum

literenként **24** krajczár.

Valódi amerikai különleges salon petroleum

literenként **28** krajczár. Készpénz fizetés ellenében

Geréby Fülöp

kereskedésében
DEBRECZENBEN.

Amerikai Salon Petroleumot

melynek valódiságáért kezeskedem, ugyszintén a már évek óta kereskedésemben bevezetett, s kitünő előnyeinél fogva nagy kelendőkégnek örvendő

Császár-Olajat

ajánlok jutányos árak számitása mellett.

A „**Császár-Olaj**“ kristály tiszta szine, csaknem teljes szagtalansága, jelentékenyen takarékosabb elégése és erősebb világitó képessége mellett 35 Reamur gyufokkal bir, miáltal a robbanás okozta szerencsétlenség ennek használatánál elő nem fordulhat.

Tisztelettel

Csanak József.

Üzlethelyiség változtatás !

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, miszerint az eddig **kistemplom-bazár**-épület 2. sz. alatt fennálló

férfi-szabó üzletemet

Czegléd-utcza ORBÁN-féle ház, Kardos és Bosznay urakkal szembe

helyeztem át.

Midőn ezt tudomásra juttatom, egyszersmind köszönetet mondok az eddig irányomban tanusitott pártfogásért, — és kérem azt uj üzletemben is számomra fenntartani.

Üzletemet a jelen őszi és téli évadra a legösmertebb gyárak kelméivel dusan és nagy választékban berendezve, bátor vagyok azt a t. közönség pártoló figyelmébe ajánlani, annak biztositása mellett, hogy főtörekvésem leend ezentul is a bennem helyezett bizalmat szolid kiszolgálásom által megérdemelni.

Becses rendelvényeiket kérve és elvárva — vagyok illő tisztelettl

Székely János
férfi-szabó.

JELENTÉS.

Bevásárlási utamból visszatérve, következő czikkeket ajánlok igen mérsékelt árban, legjobb minőségben.

Schweitzi gyártmány.

Egy csoport brüsszeli csipke és pedig 40 méter keskeny vagy 30 méter széles, vagy 20 méter széles csipke csak 5 frt. Ugyanezen összeállitásban legfinomabb 10 frt.

Egy csoport brüsseli csipke (utánzat) és pedig 30 méter széles, 20 méter szélesebb vagy 15 méter széles csipke 6 frtért. Ezen csipkék, fehér, crém, beige, ficel-ben kaphatók. Egy czérna vagy trimming csipke (11 m.) 4 kr. legczélszerübb gyermek fehérnemüekre.

Franczia gyártmányok.

Egy csoport selyemcsipkeszövet cr. vagy schw. 70 cmtr széles csak 2 frt pr. m.

Ugyanaz Guipure aljban, p. m. csak 2 frt. 50.

Sp. Selyemcsipke, schw. vagy cr. p. m.

6 cm. széles	7 cm.	8 cm.	10 cm.
15 kr	20 kr.	25 kr.	30 kr.

Mattlasse csipke (tiszta szelyem) p. m.

6 cm.	8 cm.	12 cm.	14 cm,
25 kr.	35 kr.	40 kr.	55 kr.

Lama csipkék minden kigondolható szinben, p. m.

7	9	12
25 kr.	30 kr.	40 kr.

Selyem-csipkekendők, cr. vagy schw. pr. darab

125 cm. nagy	160 cm.	225 cm.	250 cm.
frt 1.20	frt 2.—	frt 3.—	frt 4.50

Mattasse csipkekendők (tiszta selyem), cr. vagy schw. pr. darab.

150 cm.	180 cm.	190 cm.	210 cm.	260 cm.
frt 1.40	frt 2.—	frt 3.80	frt 5 —	frt 6 —

Selyem cachanets-kendők hölgyeknek, uraknak vagy gyermekeknek, minden ki gondolható divatszinben, pr. darab.

37 cm. nagy	44 cm.	50 cm.
25 kr.	40 kr.	50 kr
70 cm.	50 cm. prima.	
90 kr.	90 kr.	
60 cm. prima	80 cm. prima.	
frt 1.60	frt 1.80	

Egy csoport kitünő finom és elegáns kiállitásu divatos szalagok (minden divat szinben) pr. m. csak 50 kr.

Egy csoport nehéz selyem szövet (faille de Lyon) ruhákra kitünő pr. m, 1.30

Egy csoport selyem szövet (Surah), elegáns Dessin (szürke alap) pr. m. 95 kr.

Egy csoport fekete vagy szines Atlas (minden szinben) pr. m., 78 kr. igen finom pr. m. frt 1.10.

Egy csoport fehér atlasz menyasszonyi ruháknak pr. m. frt. 1.35.

Egy csoport fekete, fr. cachemir, legjobb minőség frt 1.05 p. m.

BRANDT A.

Bécs, Stiftgasse No 1.

Herzmanskyhaus.

U. i. Nem tetsző akadály nélkül visszavétetik.

Védjegy 319. és 320. szám.

FIGYELMEZTETÉS

Az általánosan ismert, jó hirnévnek örvendő s több oldalulag kitüntetett sósborszesz készitményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyemet módositom s arra kék nyomatban veszem föl, bejegyeztetvén azt a budapesti iparkamaránál. saját házam külső alakját egyszersmind védjegyként

SÓSBORSZESZ

gyors enyhitést eszközöl:

csuzos szaggatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengeség, bénulálások zsugorok stb. ellen; de különösen a

bedörzsölés-kenő-gyuró-gyógymódnál, (massage)

igen jó hatásunak bizonyult. **Fogtisztitó szerül** is igen ajánlható, a mennyiben a **fognak fényét** elősegiti, **a foghust erősbiti** és a **száj tiszta, szagtalan izt** nyer a szesz olpárolgása után, valamint ajánlatos e szer **fejmosásra** s a **hajidegek** erősitésére, **a fejkorpa képződés megakadályozására** és **annak megszüntetésére.**

Használati utasitás magyar vagy német nyelven, bizományosaim névsorával ellátva, minden üveghez ingyen mellékeltetik.

Ára egy nagy üveggel **80** kr., egy kisebb üveggel **40** kr.

Brázay Kálmán,
Budapesten, IV. kerület, Muzeum-körut 23. sz.

Kapható:

Debreczen: Geréby Fülöp. H.-Szoboszló: Körner Béla. H.-Nánás: Popovits Mihály H.-Böszörmény: Lányi M. Reich A. Deutsch A. H. Sámson: Sternthál.

LEGOLCSÓBB ÁRAK! SZOLID KISZOLGÁLAT!

JAVITÁSOK JUTÁNYOSAN!

LÖFKOVITS ARTHUR és TÁRSA

óras és ékszerész

Debreczen *főpiacz 2142 sz. a. a posta tőszomszédságában.*

Foyton legnagyobb válaszatékban irásbeli jótállás mellett kaphatók.

OCSKA ÉKSZERT VASÁRLOK!

EZÜST ORÁK 1 ÉVI JÓTÁLLÁSSAL.

Cylinder	1	fedelü	8	frttól	feljebb
„	2	„	11	„	„
Ancre	1	„	10	„	„
„	2	„	14	„	„
Remontoir	1	„	12	„	„
„	2	„	16	„	„
Nickel remontoir			8	„	„

Arany órák 1 évi jótállással.

Női cylinder	1	fedelü	16	frttól	feljebb.
„ remontoir	1	„	24	„	„
„ „	2	„	30	„	„
Férfi „	1	„	30	„	„
„ „	2	„	45	„	„

INGA ÓRÁK NAGY VÁLASZTÉKA.

ÉKSZEREK a m. k. fémjel hiv. bélyegével.

Arany gyürük	2	frttól	feljebb,
„ láncz	18	„	„
„ női függő	3	„	„
„ gyermek „	1.50	„	„
„ karperecz	16	„	„
„ medaillon	8	„	„
„ női mellü	10	„	„
„ férfi „	5	„	„
„ garnitura	15	„	„
Ezust éra láncz	2	„	„
„ karperecz	2	„	„
Gyémánt gyürü	8	„	„
„ függő	12	„	„
„ garnitura	35	„	„

13 PRÓBÁS EZÜSTNEMÜEK.

6 pár kés és villa	14	frttól	feljebb
6 „ csemegekés és villa	10	„	„
1 gyermek evőeszköz	5	„	„
1 pár tömör gyertyatartó	35	„	„
1 drb. czukortartó	35	„	„
Czukukorfogó	4	„	„
Kulcstartó	4	„	„
Ecset és olajtartó	35	„	„
Pohártartó	30	„	„
Gyümölcstartó állvány	8	„	„
Névjegytartó	20	„	„
Vajtarto	25	„	„

Teljes 6 személyre való evőeszköz, börtokban 110 frttól feljebb.

Legnagyobb raktár: ékszerek, ezüstnemüek és órákban!

Maria-celli

gyomor-cseppek;

jeles hatásu gyógyszer a gyomor minden bántalmai ellen,

es felülmulhatatlan az étvágy-hiány, gyomorgyengeség, rosz szagu lehellet, szelek, savanyu felbüfögés, kólika, gyomorhurut, gyomorégés hugykőképződés, tuiságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás főfájás (ha az a gyomorból ered), gyomorgörcz, székszorulat, a gyomornak tulterheltsége étel és ital által, giliszta, lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen.

Egy üvegcse ara használati utasitással együtt 35 kr.

Kapható: Debreczenben Dr. Rothschneb V. Emil Göltl Nándor, Tamássy gyógyszerész uraknál. Kun-Szt.-Márton Batha Zoltán gyógyszertárában, H.-Szoboszlón: Trocsányi Imre gyógysz. Ks-Marja iGallasz Frigyes gyógysz., Hajdu-Nánás: Kovács Lajos gyógyszerész, valamint az osztr. magyar birodalom minden nagyobb gyógyszertárában és kereskedésében. **Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben.**

Brady Károly,
„az Orangyalhoz“ czimzett gyógyszertárában
Kremsierben, Morvaországban.

Debreczen, 1885. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában, Piacz, SIMONFFY-ház.